

рівні 4,4, а відповіді жінок — 4,1. Тому перспективними є подальші дослідження відмінностей підприємницьких намірів серед студентів однієї галузі знань.

Список використаних джерел:

1. Halkiv, L., & Ziemiański, P. (2024). *Paid work activity and entrepreneurial cognitions of students: Evidence from European emerging economies*. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 16(2), 273–287. <https://doi.org/10.1108/JEEE-07-2021-0291>
2. Santos, G., Marques, C. S., & Ferreira, J. J. (2021). *Women entrepreneurs: The role of self-efficacy and fear of failure*. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 13(2), 142–160.
3. Лісовська Л. (2023). Гендерна рівність у місцевому самоврядуванні: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія “Проблеми економіки та управління”, Vol. 7, No. 2, 91-101. <https://doi.org/10.23939/semi2023.02.091>
4. Ferreira, J. J., Fernandes, C. I., & Ratten, V. (2022). *Entrepreneurial ecosystems and gender: A comparative study*. *Journal of Entrepreneurship in Emerging Economies*, 14(5), 789–811.

УДК 004.8:339.137.2

Волошин А.В.,

PhD Economics, старший викладач

кафедри маркетингу та управління бізнесом,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ КРАЇНИ

У сучасному світі стрімкий розвиток цифрових технологій, зокрема штучного інтелекту (ШІ), стає ключовим фактором, що визначає рівень конкурентоспроможності країн на глобальній арені. ШІ вже не є лише інструментом автоматизації процесів — він трансформує економіку, переосмислює моделі ведення бізнесу, змінює ринок праці та відкриває нові можливості для сталого розвитку. Країни, які успішно впроваджують ШІ у стратегічні сектори, включаючи промисловість, медицину, освіту, безпеку та державне управління, отримують вагому конкурентну перевагу.

Очікується, що до 2030 року ШІ додасть \$15,7 трильйона до світової економіки, значна частина з яких припаде на ринки, що розвиваються. Цей прогноз підкреслює значний потенціал ШІ саме для країн, що перебувають на шляху розвитку, адже технології можуть стати рушієм змін у тих секторах, де традиційно існували перешкоди для зростання.

У країнах, що розвиваються, технології штучного інтелекту здатні сприяти усуненню хронічних обмежень економічного зростання, зокрема інфраструктурної нестачі та фінансової недоступності для широких верств населення. Однак впровадження ШІ супроводжується низкою суттєвих викликів, які не можна ігнорувати.

Таблиця 1

Виклики впровадження ШІ

Ключові виклики	Приклади успішних ініціатив
Високе енергоспоживання та екологічний вплив	Програми передової енергетики для живлення дата-центрів: Співпраця між дата-центрами та енергетичними компаніями для впровадження стійких джерел енергії, таких як вітер, сонце або ядерна енергія, з метою задоволення високих енергетичних потреб для обчислень. Розробка енергоефективних моделей ШІ: Організації доповнюють великі моделі меншими, орієнтованими на конкретні сектори, які навчені на вузьких наборах даних для оптимізації енергоспоживання під час навчання великих мовних моделей. Оптимізація енергоспоживання за допомогою ШІ: Використання ШІ для управління енергоспоживанням шляхом прогнозування моделей споживання, визначення потреб та автоматизації розподілу.
Необхідність значних інвестицій	Регіональне спільне використання інфраструктури ШІ: Потужності дата-центрів спільно використовуються між країнами через регіональні кластери та масиви. Інвестиційні стимули для приватного сектору: Уряди впроваджують податкові пільги, фінансові гранти та створюють сприятливе середовище (завдяки національним стратегіям ШІ, регуляторним реформам, розвитку потенціалу тощо).
Небезпечні та нестійкі ланцюги постачання ШІ	Національні кластери ШІ: Уряди сприяють розвитку кластерів, які забезпечують дослідження, розробку та виробництво критично важливого обладнання для ШІ на національному рівні. Хмарні ресурси ШІ: Співпраця з місцевими технологічними компаніями та глобальними лідерами хмарної інфраструктури сприяє створенню довірених національних суверенних хмар.
Зростаючий цифровий розрив	Партнерства з мережевими провайдерами: У деяких країнах вже забезпечується доступ до нових високошвидкісних і повноцінних інтернет-мереж, таких як супутникові сузір'я, або відбувається співпраця з телеком-провайдерами для розгортання мобільного інтернету.
Висока вартість поточного покоління інтернет-пристроїв	Програми субсидування пристроїв: Субсидовані недорогі пристрої та доступ до мережі сприяють включенню до цифрового середовища малозабезпечених груп. Недорогі пристрої з ШІ-оптимізацією: Співпраця з технологічними компаніями та неурядовими організаціями забезпечує широке поширення доступу до пристроїв для важливих випадків використання ШІ.

Штучний інтелект поступово стає визначальним фактором глобальної економічної динаміки та суттєво впливає на конкурентоспроможність країн.

Його ефективне впровадження може забезпечити не лише зростання продуктивності, але й стати рушієм структурних змін в економіці.

У цьому контексті розробка національних і регіональних стратегій у сфері ІІІ виступає основою для забезпечення цілеспрямованого та сталого розвитку технологій. Такі стратегії дозволяють адаптувати глобальні технологічні тренди до локальних потреб і потенціалу, а також сприяють формуванню сприятливого регуляторного, інфраструктурного та освітнього середовища. Не менш важливою є багатостороння взаємодія на глобальному та національному рівнях. Співпраця між урядами, приватним сектором, академічною спільнотою та громадянським суспільством є необхідною умовою для досягнення ефективного та етичного використання ІІІ. Таке партнерство дозволяє об'єднувати ресурси, ділитися знаннями та формувати інклюзивну цифрову екосистему, що здатна відповісти на сучасні виклики. Отже, інтеграція ІІІ в економічні процеси вимагає системного підходу, орієнтованого на довгострокову перспективу, інституційну узгодженість і гнучкість у реагуванні на технологічні зміни. Тільки в такому разі країни зможуть використати повний потенціал штучного інтелекту для підвищення своєї конкурентоспроможності на світовій арені.

Список використаних джерел:

1. *Рікстер, Ф.-Ю. Штучний інтелект і ринки, що розвиваються / Ф.-Ю. Рікстер // Project Syndicate. – 2020. – URL: <https://surl.li/rrlzmh>*
2. *World Economic Forum. A Blueprint for Intelligent Economies: A Framework for Accelerating Economic Transformation with Artificial Intelligence Geneva: World Economic Forum, 2023. — 33 с. URL: <https://surl.li/wwpwos>*
3. *EU's competitiveness and economic growth through AI // The European Files. – [б. м.], 2020. URL: <https://surl.li/mvvnftj>*

УДК 005.342:658.012.12:005.21

Гаврилюк О. О.,
здобувач вищої освіти,
Романченко Н. В.,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри маркетингу та управління бізнесом,
Національний університет «Києво-Могилянська академія»

РОЛЬ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ У ФОРМУВАННІ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Інноваційний менеджмент відіграє ключову роль у формуванні конкурентних переваг сучасних підприємств, оскільки саме завдяки